

Dílo: Postřižiny (B. Hrabal)

Předmět: ČJ - rozbor děl

Přidal(a): TerkaCZ

Základní údaje o díle

- **Literární druh:** epika
- **Literární žánr:** novela
- **Literární forma:** próza
- **Rok vydání:** 1976
- **Překladatel:** není relevantní (psáno česky)
- **Určení čtenářům:** všem věkovým skupinám, zejména zájemcům o poetiku každodennosti a český venkov

Téma

- Proměna maloměstského života v meziválečné době.
- Rodinné vztahy a běžné radosti všedního života v prostředí malého pivovaru.
- Harmonický i groteskní střet tradičních hodnot a moderních změn.
- Vztah k dětské nevinności, ženské a mužské emancipaci i rodinnému soužití.

Hlavní myšlenka

- Radost ze života i v banalitách, důvěrností a humorných detailech každodenní reality.
- Oslava obyčejnosti, lásky a sounáležitosti.
- Ironie, jemná nostalgie i přijetí změn (symbolizovaných podstříhem vlasů hlavní hrdinky).

Námět

- Autor čerpá ze vzpomínek na vlastní dětství prožité v nymburském pivovaru.
- Inspirací byly skutečné postavy a atmosféra rodinného pivovaru, kde Hrabal vyrůstal.
- Námět je autentický, částečně autobiografický, zpracovaný s hrabalovským nadhledem, humorem a citem pro grotesku.

Motivy

- **Pivovar a pivo:** prostředí každodenní práce, rituály a symbol maloměstského života.
- **Stříhání vlasů:** symbol ženské emancipace a vnitřní proměny.
- **Jídlo, hostiny a zabíjačky:** rituály spojující rodinu i komunitu.
- **Rodina, manželství, vztahy ke strýci Pepinovi:** hravost, respekt, nostalgie i generační střet.
- **Změna, modernizace vs. tradice:** elektrifikace, nové technologie a jejich dopad na běžný život.

Kompozice a struktura

- Dílo má volnou, mozaikovitou kompozici postavenou na sledování všedních i neobyčejných událostí.
- Každá kapitola tvoří samostatný celek propojený hlavní postavou a prostředím pivovaru.
- Vyprávění je chronologické, sleduje děj v průběhu několika letních dnů.
- Text je doplněn drobnými anekdotami, vzpomínkami a poetickými pasážemi.

Vypravěč a úhel pohledu

- Vypravěčem je hlavní ženská postava – Maryška, žena správce pivovaru Francina.
- Ich-forma, subjektivní a lyricky laděný úhel pohledu.
- Maryška detailně a osobitě vnímá okolní svět, často s nadsázkou, laskavostí a humorem.

Jazyk a styl

- Jazyk je spisovný, ale s četnými prvky hovorovosti, dialektismů a výrazů typických pro střední Čechy a Moravu.
- Styl je lyricky barvitý, obrazotvorný, s výrazným užitím metafor, ironických nadsázek i detailních popisů reálií.
- Charakteristické jsou dlouhé souvětí, hravá syntaxe, přímá řeč a poetizace všedních věcí.
- Ukázka: „Mám ráda těch několik minut před sedmou hodinou večerní, kdy hadříky a zmačkanou Národní politikou čistím skleněné cylindry lamp...“

Charakteristika postav

- **Maryška:** hlavní hrdinka, krásná a temperamentní žena správce pivovaru, miluje tradice i nevšední zážitky, je hravá, energická, s poetickým pohledem na svět. Zásadní proměna: nechává si ostříhat legendárně dlouhé vlasy (symbol emancipace a odvahy).
- **Francin:** Maryšky manžel, správce pivovaru, tichý, pečlivý a obětavý, ztělesnění tradičních hodnot, silně miluje Maryšku, ale často mu uniká její temperament.
- **Strýc Pepin:** Francinův bratr, vnáší energii, zvuk a chaos do poklidného pivovaru, vypravěč vtipných historek, ztělesnění svobody a životní radosti, symbol Moravy.
- V díle vystupuje i mnoho dalších postav – zaměstnanci pivovaru, doktor Gruntorád, sousedé a dělníci, jejichž charaktery jsou načrtnuty s humorem a citem pro detail.

Časoprostor

- **Místo:** malé město (Nymburk) a jeho pivovar, hospody, městská krajina, interiéry domů.
- **Čas:** 20. léta 20. století, období meziválečné éry, doba pomalých společenských a technických proměn.

Stručný obsah díla

Novela líčí všední i slavnostní události v prostředí maloměstského pivovaru. Vyprávění je rámováno optikou hlavní ženské postavy – Maryšky – a zachycuje radost, krásu, nostalgii i grotesknost každodenního života, který je narušen osobní proměnou: ostříháním ženina legendárního copu.

Podrobný děj

Děj začíná poetickou atmosférou pivovaru, kde Maryška popisuje svůj každodenní život i drobné činnosti související s pečlivou správou domácnosti a světa pivovaru – zapalování lamp, milované rituály večerů i vztahy s Francinem a zaměstnanci. Důležitou součástí je také humor a hravost všude přítomného strýce Pepina, který přivádí do pivovaru nejen moravskou životní energii, ale také chaos – jeho historky, bonmoty a zvučné průpovídky ožívají v pivovaru i domácnosti.

Postupně sledujeme nejen každodenní práci v pivovaru, slavné hostiny a zabíjačky, ale také napětí mezi modernizací (elektřina, nové technologie) a tradicemi – Maryščina nostalgie po petrolejových lampách i drobných rituálech se střídá s přijetím novinek. Nejvýraznějším vrcholem knihy je Maryščino rozhodnutí podstoupit novou, krátkou moderní úpravu vlasů – symbol osobní i společenské změny a vstupu ženské emancipace do maloměsta.

Skrze její pohled jsou vyličky proměny vztahu s Francinem (jeho ostýchavost a starosvětskost naráží na Maryščinu otevřenost), rodinné povinnosti, radost z obyčejných chvil, nahlížení do hrabalovské poetiky každodennosti i místní groteskní historky (např. běhání nahých koní, vesnické hostiny, Pepinovy legendární výstupy). Kniha končí optimisticky – přijetím proměn, smířením s přirozeným během času i drobných ztrát každodenního života, avšak s důvěrou ve štěstí v malých věcech všedního dne.

Vlastní zhodnocení

Postřižiny jsou něžnou oslavou malých radostí a poetiky obyčejných dní, odlehčené jemným humorem a laskavou ironií. Autor vyniká lyrickým, obrazotvorným jazykem, díky kterému i nejobyčejnější úkony dostávají kouzlo a význam. Nejvýraznějším zážitkem je silná atmosféra a lidskost postav, díky které si čtenář odnese pocit optimismu a lásky k životu všednímu, navzdory jeho proměnám.